

የወጣቱና ህብረተሰቡ ተሳትፎ ከፈንዳ አጠቃቀም አኳያ

ታክለ አለሙ

መንግስት ለወጣቶች የስራ ዕድል ፈጠራ ትኩረት መስጠቱ እንዳለ ሁኖ ዋናውና ትልቁ ድጋፍ ለስራ እንዲተጉ ማድረጉ የሚጠበቀው ከሕዝቡ ነው። በገጠርና በከተማ የሚገኙ ወጣቶች በተለየ ሁኔታ ራሳቸውን የስራ ባለቤት ማድረግ የሚችሉበት ሁኔታ መመቻቸቱ ለተሰጣቸው ልዩ ትኩረት ማሳያ ሲሆን በተለይ ለስራ የሚሰጣቸውን ገንዘብ በተመለከተ ከፍተኛ ጥንቃቄ ሊደረግበት ይገባል።

ለወጣቶች ፈንድ ተብሎ የተመደበው 10 ቢሊዮን ብር የሕዝብና የመንግስት ገንዘብ እንደመሆኑ መጠን በአግባቡ በስራ ላይ ሊውል ይገባል። ይህን ማለታችን ገንዘቡን በተለያዩ ዘዴ ለመቀራመት ሴራ በማውጣት ላይ ያሉ ክፍሎች እንዳሉ፤ ገንዘቡን ለስራ ሳይሆን ለተለያዩ አላስፈላጊ ብክነቶች ለማዋል እያደቡ ስለመሆናቸው የሚጠቁሙ መረጃዎች ስላሉ ነው።

ይህ ገንዘብ የሕዝብና የመንግስት ገንዘብ ነው፤ ሞልቶና ተትረፍርፎ ለወጣቶቹ የተመደበ ሳይሆን አቅም በፈቀደ መጠን ወጣቱ የስራ ባለቤት እንዲሆን ራሱን እንዲችል በማሰብ በመንግስት ተጠንቶና ታቅዶ የተመደበ ገንዘብ ነው። ወጣቶቹ በስራቸው ውጤታማና አትራፊ ሁኔታ ሲያበቁ ብድሩን መልሰው ወደ መንግስት ባንክ የሚያስገቡት ገንዘብ ነው፤ እንዲህ አይነቱ እድል በብዙ አጋጣሚ ላይገኝ ይችላል። የተገኘውን መልካም አጋጣሚና እድል መጠቀም ደግሞ ከወጣቶቹ ይጠበቃል።

መንግስት የሚፈልገው ትልቁ ጉዳይ ወጣቱ የራሱን የስራ እድል በመፍጠር ውጤታማ እንዲሆን ማብቃትና ማስቻል ነው። የተመደበው ገንዘብ ውጤታማ ስራ እንዲሰራበት፤ ከስራውም ባሻገር ወጣቱ ትርፋማ ሁኖ ሌሎች ተጨማሪ የስራ እድሎችን ለሌሎችም ዜጎች እንዲከፍት የታሰበ ነው። ለዚህ ደግሞ፤ ወጣቱን ለስራ በማበረታታት ረገድ ሕብረተሰቡ ቁልፍ ሚና ይጫወታል። ሕብረተሰቡ ቅድሚያ የስራ እድሎችን በየቦታው ወጣቱ እንዲያገኝ በማድረግ እገዛና ትብብሩን ማሳየትም ይጠበቅበታል።

ስራን የመፍጠርና የማሳደግ ባሕል በሀገራችን ብዙ ያልተለመደ መሆኑ ይታወቃል። ወጣቶች ተምረው ሲጨርሱ ብቸኛው የስራ ምንጭ አድርገው ይወስዱት የነበረው መንግስትን ብቻ ነበር። ይህ ረዥም ዘመን እንደ ባህል ሲቆጠር የኖረ ቢሆንም ዛሬ ላይ ካለው የነጻ ገበያ ስርአት አካሄድና አተያይ አንጻር ወጣቱ የራሱን የስራ እድሎች መፍጠርና ማስፋት ይጠበቅበታል። መንግስትን ብቻ ብቸኛ የስራ ማግኛ ምንጭ አድርጎ መቁጠሩ ማብቃት አለበት።

ወጣቱ የሚፈጠሩ የስራ እድሎችን ራሱን መለወጫና ማሳደጊያ ትክክለኛ መንገድ መሆናቸውን አውቆ ወደ ተግባር መለወጥ አለበት። ጥቅማቸውን ለማረጋገጥ በተደራጀ መልኩ መንቀሳቀስም ይጠበቅባቸዋል። በመላው ሀገሪቱ ያለውን የስራ አጥ ወጣቶች ቁጥር በአንድ ግዜ ሙሉ በሙሉ መቅረፍ አይቻልም። ግዜና የገንዘብ አቅምም ይጠይቃል። አይደለም በድህና ታዳጊ ሀገር የኢኮኖሚ አቅም አደግን በለጸግን የሚሉትም ሀገራት ይህንን ችግር በራሳቸው አቅም ለመፍታት አልቻሉም።

ምጣኔ ሕዝብ የሚባል ነገር በሌሎች የሰለጠኑ ሀገሮች ውስጥ አለ። እኛስ ጋ? ስንል ጉዳዩ ትንሽ ቸገር ይላል። ደርግ ሲወድቅ የነበረው የኢትዮጵያ ሕዝብ ብዛት 50 ሚሊዮን ብቻ ነበር። አሁንም ስልጣን ከያዘ ጀምሮ ባሉት 25 አመታት ውስጥ አዲስ 53 ሚሊዮን ሕዝብ ተጨምሮአል። ራሱን የቻለ አንድ ትልቅ ሀገር ተፈጠሮአል ማለት ነው። አሁን ይህንን ሀይል ሊሸከም የሚችል ኢኮኖሚ ገንብተናል ወይ ነው ጥያቄው።

ልቅ የሆነ የሕዝብ ቁጥር እድገት ራሱን ችሎ እድገት አይደለም። አጠቃላይ የኢኮኖሚ ውድቀት ጭምርም ሊያመጣ እንደሚችል ይታወቃል። ሁሉንም ችግር የመንግስት ችግር አድርጎ መውሰዱ የትም አያደርስም። ስራ ይፈጠርስ ቢባል እንዴትና በምን መልኩ ነው ይህን ሁሉ ማስተናገድ የሚቻለው ብሎ ማሰብም ተገቢ ነው።

የአደገ/ሰለጠኑ ሀገራት ልጅ መጥነው የሚወልዱት ራሳቸውንም ሀገራቸውንም ችግር ውስጥ ላለመጣል ሲሉ ነው። በእድሉ ይደግ የሚባልበት ዘመን ጥንት ቀርቷል። ኢኮኖሚው የቱንም ያህል ቢያደግ ቢሰፋ የተመጠነ የሕዝብ ቁጥር ከሌለ በስተቀር በችግር ላይ ችግር ከመደራረብ ውጪ የተሻለ እድገት ላይ ለመድረስ ከቶውንም አይቻልም። ምእራባውያን ገና ለሚወለደውና በማህጸን ውስጥ ላለው ልጅ ጭምር ወጪውን ያሰላሉ፤ ሲወለድ፤ ሲያድግ፤ ትምህርት ቤት ሲገባ፤ ለስራ እስኪበቃ ወዘተ በሚል ዝግጅታቸው ከወዲሁ ነው።

የአንድን አገር ኢኮኖሚ ያለገናዘበ የሕዝብ ቁጥር እድገት የሚመከር አይደለም። ያልተመጠነ የህዝብ ቁጥር ለዛሬው ብቻ ሳይሆን በቀጣዩም ሀገራዊ ፈተናና ችግር ሁኖ ይቀጥላል። ከጥቂት አመታት በኋላ 10 እና 15 ሚሊዮን ሕዝብ ይጨመራል። ይህን የሚሸከም ኢኮኖሚ አለን/የለንም ራሱን የቻለ ከባድ ፈተና ነው የሚሆነው።

ዛሬ 70 በመቶ የሚሆነው የሀገሪቱ ሕዝብ ወጣት ሲሆን ስራ ይፈልጋል። ስራአጥነት በሌላው አለም እንደታየው ሁሉ ወንጀል፣ ዝርፊና፣ ግድያ ወዘተ እንዲበራከት ያደርጋል። አንድ ነውጥና ሁከት ማስነሳት የሚፈልግ የውጭም ሆነ የውስጥ ሀይል ከፍተኛ ገንዘብ በመመደብ በጥፋት ተግባር ላይ ሊያሰማራቸው ይችላል።

ወጣቶች የሥራ አጥነትን ችግር ለማስወገድ የሚያስችለውን የወጣቶች የተንቀሳቃሽ ፈንድ ጥቅም ላይ ለማዋል በሚገባ ተደራጅተው የሥራቸውንም አቅጣጫ ለይተው መንቀሳቀስ ይገባቸዋል። ወጣቶች ትርፋማና ውጤታማ የሚያደርጓቸውን የሥራ መስኮች በመለየት የሚያጋጥሟቸውን ችግሮች ለመፍታት የሚያስችሉ የግንዛቤ ማስጨበጫ ሥልጠናዎች በስፋት እየተሰጡ ይገኛሉ። ይህ ደግሞ በስራቸው ላይ ብቁ እንዲሆኑ ታልሞ የተደረገ ነው።

ወጣቶች ከተንቀሳቃሽ ፈንዱ ተጠቃሚ ለመሆን የሚበቁት ለሚሠማሩበት የሥራ መስክ የሚውለውን 10 በመቶ ገንዘብ በሕብረት ሁኔታ በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ መቆጠብ ሲችሉ ነው። ይህን ካደረጉ ቀሪውን ብድር/ገንዘብ ከንግድ ባንክ ወዲያውኑ ማግኘት ይችላሉ።

ባጠቃላይ፣ በተደጋጋሚ እንደሚገለጸው ወጣቱ ስራን የመምረጥ ሁኔታ ውስጥ መግባት የለበትም። ትንሽም ሆነ ትልቅ ስራ ክቡር ነው፤ የሰውን ልጅ በታሪኩ ሁሉ የለወጠውና እዚህ ያደረሰው ስራ ነው። ሰውን ሰው ያደረገው ስራ ነው እንዲሉ። ወጣቱ የውጭ ስደትን አማራጭ እድል አድርጎ ሕይወቱን ላልታወቀ ችግር አሳልፎ የሚሰጥበት ሁኔታ ለአንዴና ለመጨረሻው መቆም አለበት። በሀገሩ ላይ ሰርቶ ማደግና መለወጥ ይችላል። ሀገሩን በላቡ ጥሮ ግሮ ሰርቶ በማሳደግ ከአደገት ሀገሮች በላይ ማድረግም ይችላል። ወጣቱ የስራና ትምህርት እድሎቹን በራሱ ጥረት በማስፋት፣ እውቀትና ክህሎትን በመጨበጥ ራሱን ለመለወጥ መትጋት አለበት። ስራ ጠባቂነት ሳይሆን ስራ ፈጣሪነት ነው የዘመኑ አቅጣጫ። በመደራጀት ተጠቃሚ መሆን የሚችልበትን ሁኔታ ከመንግስት አካላት ጋር በመነጋገር ማበጀት ይገባዋል። ለዚህ ደግሞ የሁላችንም ትብብር እጅግ አስፈላጊ ነው።